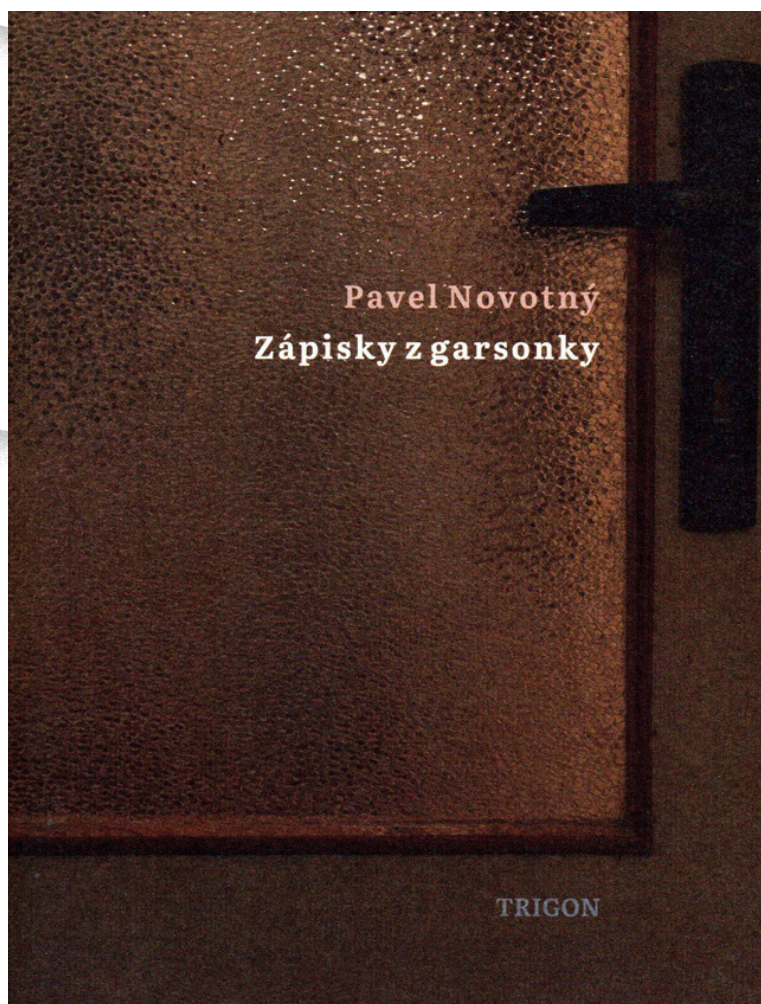

Česko

Frankfurtský knižní veletrh
Čestný host 2026

Zápisky z garsonky

Metodický materiál pro práci
s knihou na SŠ

Tento materiál byl připraven v rámci projektu Czechia 2026 – čestné hostování ČR na Frankfurtském knižním veletrhu.

www.czechia2026.com

Metodické listy pro střední školy a gymnázia zpracovala Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy.

**FRANKFURTER
BUCHMESSE**

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Názvy lekcí

1. Interpretální lekce k básni Pavla Novotného „Dědkovo sádlo“
2. Interpretální lekce k básni Pavla Novotného „Pětistovka“

Anotace knihy

Pavel Novotný (*1976) patří k nejvýraznějším současným českým básníkům a performerům. Ve své starší tvorbě experimentoval především se zvukovou a mluvenou podobou jazyka – pracoval s nahrávkami rozhovorů, rytmem běžné řeči i radiofonickými kompozicemi. Známým projektem se stala například *Tramvestie*, založená na nahrávkách rozhovorů cestujících v tramvaji mezi Libercem a Jabloncem. Výrazný obrat v jeho tvorbě představují až autobiograficky laděné knihy *Zápisky z garsonky* (2020), *Dědek* (2020) a později *Procedura* (2022), které vytvářejí volnou trilogii o dětství, dospívání a hledání vlastního místa v životě.

Zápisky z garsonky (oceněné v roce 2021 Magnesii Literou za poezii) jsou básnickým vyprávěním o dospívání na libereckém sídlišti v osmdesátých letech. Autor zde prostřednictvím volného verše zachycuje prostředí panelákové garsonky, v níž žije se svou matkou, i kontrastní svět prarodičů představovaných především postavou „dědka“ – přísného, racionálního a pragmatického lékaře. Sbírka je založena na vzpomínkách, ale nepůsobí nostalgicky ani sentimentálně; spíše skládá mozaiku drobných situací, zvuků, rozhovorů a obrazů, z nichž vzniká intenzivní obraz dětství a dospívání.

Typickým rysem Novotného poetiky je propojení každodennosti, mluveného jazyka a zvláštní hudebnosti textu. Básně často připomínají prózu nebo záznam řeči, zároveň jsou ale výrazně rytmičtější a zvukově komponované. Důležitou roli zde hraje prostředí sídliště – jeho hlasy, ruchy, televizory, tramvaje nebo volání rodičů z balkonů. Právě skrze tyto zvuky a detaily vzniká autentická atmosféra normalizačního Liberce i pocit světa, který je důvěrně známý a zároveň nenávratně mizí.

Vedle motivu dospívání je kniha také výpovědí o svobodě, rodinných vztazích a formování identity. Matka představuje svět bohémský, chaotický a citlivý, zatímco dědek zosobňuje řád, disciplínu a tlak na „správný život“. Vypravěč se mezi těmito dvěma světy postupně pohybuje a hledá vlastní cestu. *Zápisky z garsonky* tak nejsou pouze osobní autobiografickou knihou, ale i univerzálně sdílitelným příběhem dospívání, hledání sebe sama a pokusu uchovat v paměti svět, který zmizel.

Stručná anotace lekcí

Soubor interpretačních lekcí ke sbírce Pavla Novotného *Zápisky z garsonky* představuje dvě metodicky propojené hodiny zaměřené na interpretaci současné české poezie prostřednictvím modelu E–U–R a interpretačních fází identifikace, zkoumání textu a interpretace. Obě lekce pracují s výrazně autobiografickými básněmi, které prostřednictvím zdánlivě obyčejných situací otevírají témata rodinných vztahů, dospívání, křehkosti každodennosti, studu, moci i vnitřních „hlasů“, které si člověk nese do dospělosti. První lekce je založena na interpretaci básně *Dědkovo sádlo*, která prostřednictvím groteskní obraznosti, rytmu a performativního autorského čtení tematizuje ambivalentní postavu dědka jako formujícího a znepokojivého „vnitřního démona“. Druhá lekce pracuje s básní *Pětistovka*, zachycující okamžik dětského prozření, kdy si vypravěč poprvé uvědomuje, že „věci nedrží samy od sebe“. Žáci v obou lekcích pracují s poslechem autorského čtení, analyzují obrazy, rytmus, symbolickou rovinu textů a formulují vlastní interpretační závěry opřené o konkrétní místa v básních. Součástí obou lekcí jsou také interpretační komentáře k vybraným textům, které učiteli nabízejí možné interpretační směry a tematické souvislosti.